Sigaray? B?rakmaya Yönelik Zorluklar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sigaray? B?rakmaya Yönelik Zorluklar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30256

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sigaray? B?rakmaya Yönelik Zorluklar Ölçe?i (CSS-21), bireylerin sigaray? b?rakma sürecinde kar??la?t?klar? potansiyel zorluklar? ve engelleri de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in temel amac?, nikotin ba??ml?l???ndan kurtulmaya çal??an ki?ilerin ya?ad??? fiziksel, duygusal ve sosyal engellerin boyutlar?n? ölçmektir. Ölçe?in Türkçe versiyonu, **Ganime Can Gür** taraf?ndan 2020 y?l?nda yap?lan bir çal??ma ile Türk kültürüne uyarlanm?? ve geçerlik-güvenirlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki tütün kullan?c?lar? popülasyonunda kullan?m? için sa?lam bir zemin olu?turmu?tur.

Anahtar Kelimeler

Sigaray? B?rakmaya Yönelik Zorluklar Ölçe?i, CSS-21, Sigaray? b?rakma, Tütün kullan?m?, Ba??ml?l?k, Psikometrik özellikler, Ölçek uyarlamas?, Ganime Can Gür.

Yazarlar

Ganime Can Gür.

Amaç

Sigaray? B?rakmaya Yönelik Zorluklar Ölçe?i'nin (CSS-21) temel amac?, sigara b?rakma giri?iminde bulunan bireylerin bu süreçte deneyimleyebilecekleri zorluk alanlar?n? sistematik olarak belirlemektir. Bu zorluklar genellikle yoksunluk belirtileri, duygusal tetikleyiciler, sosyal bask?lar ve bili?sel engeller gibi çe?itli boyutlar? kapsar. Ölçek, bu engellerin yo?unlu?unu ölçerek klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, b?rakma sürecine özel müdahale stratejileri geli?tirmede yard?mc? olmay? hedefler.

Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal CSS-21 ölçe?inin kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamay? ve Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?ini göstermeyi amaçlam??t?r. Bu sayede, Türkiye'deki sa?l?k profesyonelleri tütün ba??ml?l??? tedavilerinde daha hedef odakl? yakla??mlar sergileyebilirler.

Yap?

Sigaray? B?rakmaya Yönelik Zorluklar Ölçe?i, sigara b?rakma çabalar?n? zorla?t?ran çe?itli faktörleri temsil eden çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Orijinal ölçek, genellikle fizyolojik ba??ml?l?k, duygusal zorluklar ve sosyal/çevresel tetikleyiciler gibi alt boyutlar? içerir. Bireyin sigaray? b?rakma niyetine ra?men neden ba?ar?s?z oldu?unu veya nüks etti?ini anlamak için bu yap?sal bile?enler kritik öneme sahiptir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, sigara b?rakma sürecinin karma??kl???n? yans?tan bili?sel, davran??sal ve duygusal zorluklar? kapsamaktad?r. Bu yap?n?n ölçülmesi, bireysel risk profillerinin belirlenmesine ve ki?iselle?tirilmi? tedavi planlar?n?n haz?rlanmas?na olanak tan?r. Türk kültürüne uyarlamas? yap?lan bu versiyonun da benzer çok faktörlü bir yap?y? korudu?u varsay?lmaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar?, Can-Gür (2020) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Geçerlik, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ölçüp ölçmedi?ini gösteren temel bir **psikometrik özellikler** alan?d?r. Uyarlama çal??mas?nda genellikle yap? geçerli?i, e? zamanl? geçerlik ve ay?rt edici geçerlik gibi analizler rapor edilir.

Can-Gür'ün (2020) çal??mas?nda, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün Türkçe versiyonda da korundu?u, yani faktör yap?s?n?n benzer oldu?u gösterilmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili ölçüm araçlar? (örne?in, nikotin ba??ml?l??? veya kayg? ölçekleri) ile beklenen yön ve büyüklükte ili?kiler kurdu?u tespit edilerek ölçe?in yap? geçerli?i desteklenmi?tir. Spesifik geçerlik katsay?lar? için orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Sigaray? B?rakmaya Yönelik Zorluklar Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun güvenirlik analizi de Can-Gür (2020) çal??mas? kapsam?nda incelenmi?tir. Bu tür uyarlama çal??malar?nda genellikle iç tutarl?l?k katsay?s? (**Cronbach Alfa**) ve/veya test-tekrar test güvenirli?i rapor edilir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in genel olarak yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?u belirlenmi?tir, bu da ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Yüksek güvenirlik de?erleri, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda stabil ve güvenilir sonuçlar üretebilece?ini i?aret etmektedir. Bu, özellikle sigara b?rakma gibi uzun süreli takip gerektiren davran??sal de?i?iklik çal??malar?nda önemlidir.

Faktör Analizi

Türkçe Sigaray? B?rakmaya Yönelik Zorluklar Ölçe?i'nin faktör yap?s?, faktör analizi teknikleri kullan?larak incelenmi?tir. Bu analiz, ölçe?in orijinal yap?s?nda bulunan alt boyutlar?n Türk örnekleminde de do?rulan?p do?rulanmad???n? belirlemek için kritik öneme sahiptir. Orijinal CSS-21 ölçe?i genellikle birden fazla faktörden olu?ur (örne?in, fizyolojik zorluklar, sosyal zorluklar, duygusal zorluklar).

Can-Gür (2020) çal??mas?nda, **do?rulay?c? faktör analizi** (DFA) kullan?larak ölçe?in orijinal çok boyutlu yap?s?n?n Türkçe verilerle uyumu test edilmi?tir. Çal??man?n sonuçlar?, ölçe?in

ARABPSYCHOLOGY.COM

beklenen faktör yap?s?n? korudu?unu ve her bir maddenin ilgili alt boyuta yeterli düzeyde yüklendi?ini göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in teorik yap?s?n?n kültürel adaptasyon sürecinde bozulmad???n? kan?tlamaktad?r.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçe?i

Format: 21 maddeden olu?an Likert tipi derecelendirme ölçe?i (CSS-21).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Versiyon), ?ngilizce (Orijinal Versiyon)

Popülasyon Grubu: Tütün kullan?c?lar?, sigaray? b?rakma giri?iminde bulunan yeti?kinler.

Ya? Grubu: Yeti?kin Popülasyon.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan ve sigara b?rakma niyeti veya giri?imi olan bireyler üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireylerin sigaray? b?rakma sürecinde kar??la?t?klar? zorluk derecesini öz bildirime dayal? olarak ölçen psikometrik bir araçt?r.

Anahtar Kelimeler

CSS-21, Zorluklar, Nikotin ba??ml?l???, Davran?? de?i?ikli?i, Psikometri, Faktör analizi, Halk sa?l???.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: ganime_31@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Ganime Can Gür (Detayl? kurum adresi kaynakta belirtilmemi?tir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar **Ganime Can Gür** ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlarda ücret durumu yazar?n takdirine ba?l?d?r.

Test Y?l?: Türkçe uyarlama çal??mas? 2020 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Can-Gür, G. (2020). Psychometric properties of the Turkish version: The Challenges to Stopping Smoking (CSS-21) Scale. *Journal of Substance Use*, 1-7. https://doi.org/10.1080/14659891.2020.1846090

Sorumlu yazar?n ileti?im bilgisi: ganime_31@hotmail.com

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: sigarayi-birakmaya-yonelik-zorluklar-olcegi-toad.pdf

Sigaray? B?rakmaya Yönelik Zorluklar Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçe?in maddeleri, telif haklar? veya gizlilik nedenleriyle bu akademik giri?te listelenmemi?tir. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme sistemi için lütfen sorumlu yazar?n (**Ganime Can Gür**) 2020 tarihli orijinal makalesine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM